

Årsberetning fra Køge Arkiverne 2014

Køge Byhistoriske Arkiv

Sikring af kulturarv

Byarkivets samlinger befinder sig fortsat hos det professionelle arkivhåndteringsfirma, Iron Mountain. Efter det store skybrud i 2011, som ødelagde store værdier i Københavnsområdet, blev Byarkivets samlinger flyttet til sikre magasiner. Her opbevares de efter alle kunstens regler.

Arkivet har af økonomiske årsager begrænset hjemtagningen af arkivalier til en gang pr. uge. Det fungerer godt, men er langt fra optimalt. For gæsterne betyder det op til en uges ventetid på arkivalier, og den samme ventetid har personalet i det daglige arbejde med registrering og arkivering af sager. Materiale kan bestilles hjem via hjemmesiden www.koegearkiv.dk, e-mail, telefon eller personligt fremmøde i arkivet i Nørregade 4.

Køge Fonden arbejder fortsat på at bringe arkivalierne hjem til Køge i umiddelbar nærhed af arkivet.

Formidling

Kyndelmisse i Køge 2014

Byarkivet deltager altid i den årlige kulturnat, Kyndelmisse i Køge. Der var igen i 2014 mange besøgende og gode aktiviteter for gæsterne. Temaet for årets Kyndelmisse i Køge var "Krig og Fred". I rådhuskantinen fortalte forfatter og foredragsholder Tom Buk-Swienty om sin bog KAPTAJN DINESEN. Det er en stor biografisk fortælling om eventyrer, kriger, jæger, politiker og forfatter, Wilhelm Dinesen. Dinesen var i sin samtid kendt som "Kaptajn Dinesen". I dag er han måske bedst kendt som Karen Blixens far.

I Byarkivet i Vestergade var der åbent hus. Der var en udstilling af gammelt legetøj under overskriften "Tinsoldater og kanoner – Legetøj fra de gode, gamle dage". Byarkivet viste legetøj fra Oliver Bergs samling fra det nu lukkede legetøjsmuseum i Vestergade 29.

Der var også foredrag om "Tunestillingen og forsvaret af Østsjælland under Første Verdenskrig" ved historiker og lektor Hans Chr. Eisen. Tunestillingen blev til under Første Verdenskrig, som et fremskudt forsvarsanlæg for København. I tilfælde af en invasion forventede man en fjendtlig landgang i Køge Havn eller i bugten ved Tune.

Endelig var der en byvandring med temaet "Køge under Svenskekrigene – Byvandring med Ole Søndergaard". Deltagerne kom på en skummel byvandring i det vinterkolde, nattemørke Køge, og hørte historier om Køges hårde skæbne under Svenskekrigene i midten af 1600-tallet.

Historie uden Grænser

Igennem det meste af 2014 deltog Køge Byhistoriske Arkiv i partnerskabet TUGRAPP. Det var et partnerskab mellem Køge Kommune, Hässleholms Kommune i Sverige, VisitKøge og Køge Byhistoriske Arkiv. Projektet var støttet af EU programmet Interreg IVA Öresund-Kattegat-Skagerrak.

Samarbejdet udviklede en turistapp, kaldet *Historie uden Grænser*. Den er et redskab til formidling af 1600-tallets kulturhistorie i Køge og Hovdala i Hässleholm Kommune. Den nye app guider turister videre til oplevelser i Køge og i Hässleholm. Der tages udgangspunkt i den fælles dansk-svenske fortid og historiske spor, vi har til fælles.

App'en er udviklet for at tage turistinformationen skridtet videre og give turisten mulighed for at komme i dybden på egen hånd. Man får viden serveret på stedet, hvor historien udspandt sig. Den er tilgængelig døgnet rundt. Så App'en giver turisten muligheder, som det ellers ville være svært for en turist at opsøge. App'en findes i versioner til både Android og Iphone og kan hentes gratis via Google Play samt App Store.

Undervejs i forløbet tog en gruppe danske testpersoner til Sverige og en gruppe svenskere kom til Køge. De gav værdifulde input til den videre udvikling af app'en. Som afslutning på projektet afholdt partnerskabet den 26.11.2014 en konference om "Kultur og Turisme - Drivkraft for lokal udvikling".

Anden formidling

Da Hotel Hvide Hus genåbnede som Comwell Køge Strand, fandt Byarkivet nogle billeder frem og lavede en miniudstilling om hotellet fortalt gennem postkort.

Birte Broch har i Køge Studier 2011 skrevet om "Køge som kulisse". Artiklen gav eksempler på bøger, film og TV-optagelser, hvor Køge er anvendt som kulisse. Den blev lagt på hjemmesiden som et læseeksempel på, hvad Køge Studier kan byde på.

Køge Arkiverne fik i 2014 udarbejdet en ny præsentationsvideo, som kort fortæller om arkivernes virke. Den er udarbejdet af Jørgen Petersen fra Køge Kommunes Kulturafdeling. Filmen kan ses på www.koegearkiv.dk

I forbindelse med den årlige "Find vej-dag" 5. april inviterede Dansk Orienteringsforbund til Danmarks sjoveste motionsdag. Byarkivet benyttede lejligheden til at reklamere for tilbuddet "Find vej i Køge", som Byarkivet udarbejdede sammen med orienteringsforbundet.

Køge Byarkivs Venner arrangerer hvert år en række foredrag. I foråret var der foredrag med H.C. Nielsen om hans tid som spion under Den kolde Krig. Jonna og John Helmersen fortalte om Borupholdets modstandskamp under Anden Verdenskrig.

I efterårssæsonen var der foredrag om Tunestillingen og forsvaret af Østsjælland under Første Verdenskrig med H.C. Eisen og senere foredrag ved Ning de Coninck-Smith i anledning af det skolehistoriske jubilæum.

Digitalisering

Køge Byhistoriske Arkiv har i mange år haft 5 store ringbind med optegnelser fra Køge Bys Historie stående. De kaldes i daglig tale blot for Børge Greens mapper, opkaldt efter den person, som samlede materialet. Børge Green var meget historisk interesseret, og hans familie havde rødder på Køgeegnen. Med økonomisk støtte fra Carlsen-Langes Legatstiftelse har Byarkivet fået de mange sider digitaliseret, så de kan få den udbredelse og brug som de fortjener.

Materialet er primært resuméer af dokumenter i Rigsarkivets samlinger. Det der gør det unikt er, at det her er samlet i en meget lettilgængelig form: Børge Green har hentet oplysningerne i Rigsarkivet i mange tusinde forskellige håndskrifter, dokumenter, pergamenter, protokoller osv. Skriften er gotisk, og det kræver en yderst trænet læser at kunne tilegne sig den viden.

De fortæller ikke en sammenhængende, kronologisk historier om Køge. Tværtimod indeholder de historier om alt mellem himmel og jord. Det er således små og store Køgehistorier mellem hinanden. Mapperne er forsynede med emne- og navneregistre, som letter brugen af dem, hvis man ønsker at undersøge noget bestemt. Det er også muligt at søge i dokumenterne.

Børge Greens optegnelser er en fantastisk nyttig indgang, hvis man ønsker at studere Køges historie i denne periode.

Golden Days, Krig No. 1.

I 2014 var det 100 år siden, at Første Verdenskrig brød ud. Dette dystre jubilæum blev markeret over hele verden. Kulturfestivalen Golden Days tog også krigsudbruddet op som tema i 2014.

Køge Byhistoriske Arkiv bidrog til festivalen ved at udarbejde en lang artikelrække. Den blev bragt i samarbejde med Lørdagsavisen gennem hele sommeren 2014 som en optakt til Golden Days. Artiklerne fortalt om Køge i tiden omkring Første Verdenskrig.

Artiklerne kan stadig ses på vores hjemmeside. Derudover arrangerede Byarkivet som nævnt i samarbejde med Køge Byarkivs Venner et foredrag om Tunestillingen.

Endelig bidrog Byarkivet til afholdelsen af Folkekøkken anno 1918. Det foregik i de oprindelige rammer på "Brochmands Skole" i Køge. Gullashkanonen var kørt i stilling, der var musik og Storm P-værksted for børnene. Folkekøkkenet var arrangeret af Køge Kommune, Køge Museum, Køge Byhistoriske Arkiv, Tapperiet Køge og KøgeBibliotekerne i samarbejde med Golden Days Festival.

Køge Studier 2013

Køge Studier nr. 26 blev udgivet i 2013. I 2014 blev det markeret over hele landet, at der i 200 år har været ret og pligt til uddannelse. Årets Køge Studier var derfor et temanummer med fokus på skolehistorie og skoleerindringer fra Køge Arkivernes område.

Fra Skovbo fortalte medarbejdere ved Skovbo Lokalhistoriske Arkiv, Lone Rasmussen, Erik Augustinussen og Jørgen Flyng, om vanskelighederne ved at leve op til skolelovgivningen. Fra Højelse fortalte Kirsten Berngaard og Birgit Rosenberg, medarbejdere ved Højelse Sognearkiv, om skolerne i Højelse Sogn, samt om Birgit Rosenbergs 43 år som lærer i Højelse Sogn. Tidligere lærere ved Herfølge Skole, Hans Christian Andersen og Palle Johansen, fortalte om skolen som lokalt kulturcenter. Endelig skrev Søren Lond, tidligere lærer ved Ellemarkskolen, om sine personlige erindringer fra skoletiden i 1950'ernes Køge. Alt i alt var det endnu et nummer af Køge Studier, som vi var meget stolte over at kunne udgive.

Folketællinger

Folketællinger er blevet gennemført i Danmark med jævne mellemrum siden 1787. De er derfor en fantastisk kilde for bl.a. slægtsforskere og andre, som ønsker at finde genealogiske og andre befolkningsrelaterede oplysninger. Ole Søndergaard, frivillig medarbejder ved Køge Arkiverne, har gennem mange år tastet folketællingerne ind i en database under det landsdækkende kildeindtastningsprojekt KIP. Et stort antal personer landet over deltager i dette og bidrager på den måde til, at landets folketællinger bliver tastet ind. Gevinsten er, at de dermed bliver søgbare og meget lettere tilgængelige.

Arkivets frivillige medarbejder, Jytte Sørensen, læser korrektur på de indtastede data. Dermed sikres det, at data fra Køge har en meget høj grad af præcision.

Arkibas 5

Alle de fire arkiver benytter registreringsprogrammet Arkibas. Ved hjælp af programmet holder arkivernes medarbejdere styr på indkomster, registreringer og ikke mindst fremsøgning af materiale. Gennem årene er der foretaget et stort antal registreringer i Arkibas. Det gælder indkomstjournaler, arkivfonde, digitale billeder, registrering af lydånd og meget andet. Systematisk registrering er en stor opgave, som kræver god oplæring og erfaring. Oplæring og registrering varetages af ansatte og frivillige i fællesskab.

Hen mod slutningen af året, kom der en ny version af Arkibas. Arkiver over hele landet gik således fra version 4 til 5. Der er kommet en del forbedrede muligheder i Arkibas 5. Processen med konvertering af data er gået godt, men har også krævet tilvænning og oplæring i nye rutiner og funktionaliteter.

På sigt vil arkivernes registreringer blive tilgængelige via nettet på arkibas.dk. Herefter vil brugerne hjemmefra bedre kunne orientere sig i arkivernes samlinger og bestille materiale frem til brug på læsesalene.

Avisregistrering

Køge Byhistoriske Arkiv har en stor samling af udklip fra lokale aviser. Denne systematiske indsamling af artikler har stået på i mange år og holdes stadig opdateret. Dagligt gennemgås aviserne; der vælges udklip om begivenheder i Køge, der registreres i Arkibas og lægges på plads. Det er alt sammen et meget stort arbejde, som ikke ville blive udført uden arkivets frivillige medarbejdere. Det er Susan Hansen, Jytte M. Hansen, Brita Vendt og Vibeke Laursen, der står for denne opgave. Esther Hald og Jytte Sørensen giver også en hjælpende hånd i ny og næ.

Lokaler

Det forløbne år har budt på store ændringer for Byarkivets virksomhed. I begyndelsen af året var Køge Fonden tæt på at indgå kontrakt med TK Development om et nyt samlet lejemål i nybyggeriet ved Stationsområdet. Det var afslutningen på et længere forløb i den politiske arbejdsgruppe, der var nedsat for at løse arkivets udfordringer med hensyn til magasiner. Byrådet vedtog i budget 2014-2017 at afsætte midler til forøget årlig husleje samt til engangs- og flytteudgifter. Som beskrevet i sidste års Køge Studier blev Køge Arkiverne i stedet pålagt en besparelse og anbefalet at indlede forhandlinger med Museum Sydøstdanmark om en samlokation.

I løbet af 2014 blev der ført gode og konstruktive forhandlinger med ledelsen i Museum Sydøstdanmark, hvilket resulterede i indgåelsen af en samarbejdsaftale mellem arkiv og museum. Aftalen betød, at Byarkivet flyttede sammen med Køge Museum i museets lokaler i Nørregade 4, og at Birte Broch overtog stillingen som leder af Køge Museum og Nyere Tid i Museum Sydøstdanmark. Flytningen blev forberedt i efteråret 2014, således at aftalen kunne træde i kraft ved årsskiftet. I januar 2015 flyttede Byarkivet så ud af huset i Vestergade 26, som Køge Kommune ønsker at sælge, og ind i nyrenoverede lokaler i Nørregade 4.

Arkivets medarbejdere er blevet positivt modtaget af kollegerne i museet, og alle ansatte og frivillige i museet og arkivet har ydet en fantastisk indsats og vist stor vilje til forandringer. Lars Kjær er blevet arkivkoordinator for Køge Arkiverne, og Birte Broch som nævnt leder af det samlede hus. Aktiviteterne vil løbende blive tilpasset det udvidede arbejdsområde og synergien i det nye fællesskab.

Køge Fonden har samtidig beklaget, at samlokationen med museet ikke bragte samlingerne i fjernmagasinet hjem til Byarkivet igen, i modsætning til den løsning, der var aftalt ved udgangen af 2013. Fonden arbejder således stadig på at få løst dette spørgsmål.

Personale

Arkivets ansatte personale består af kontorassistent, registreret revisor Glen Sarka, kontorassistent og lærer Kirsten Søndergaard Nielsen, arkivar og arkivkoordinator mag. art. Lars Kjær og arkivleder cand. mag. Birte Broch, der tillige er leder af arkiverne i Skovbo, Herfølge og Højelse. Desuden er arkivar og bibliotekar Lone Rasmussen ansat med dagligt ansvar for Skovbo Lokalhistoriske Arkiv. Det ansatte personale, som udgør 3,5 årsværk, varetager opgaver og yder faglig støtte ved alle fire arkiver. Siden årsskiftet 2014/2015 har Birte Broch tillige været afdelingsleder ved Køge Museum og leder af Nyere Tid ved Museum Sydøstdanmark.

De frivillige medarbejdere var i 2014 Raymond Brix, Ole Struer, Susan Hansen, Vibeke Laursen, Helene Binzer, Ole Søndergaard, Anita Ambjørn, Jørgen R. Poulsen, Esther Hald, Jytte M. Hansen, Jytte Sørensen og Brita Vendt. Mange tak til alle medarbejdere for et frugtbart og godt samarbejde i årets løb.

Fra indkomstjournalen

Byarkivet har i årets løb fået 81 indkomster. Nogle består af et enkelt fotografi, andre fylder flere flyttekasser. Alle er de dog lige velkomne i Byarkivets samlinger.

Der er i årets løb kommet en række indkomster fra naboarkiverne. Der er en lang tradition for, at arkiverne videregiver indleveringer til hinanden. Det sikrer en bedre indsamling, og at alt kommer på rette plads.

Virksomhederne i Køge har igen i årets løb afleveret materiale til Byarkivet. For eksempel har Dagbladet indleveret en stor samling af mikrofilm med Østsjællands Folkeblad og Dagbladet. Det er aviser fra perioden 1876-

1974, som fordeler sig på 158 film. Selvom det ikke er en komplet samling, har den stor brugsværdi for Byarkivet og arkivets gæster.

Minibyten har flittigt afleveret bygningsbeskrivelser og andet materiale til Byarkivet. Teaterbygningen og Nørremarkens Grundejerforening er andre repræsentanter for institutions- og foreningslivet, som har indleveret materiale til Byarkivets samlinger.

Der er stor bredde i typen af indkomster, som hvert år bliver afleveret til Byarkivet. Vi siger mange tak til alle, som har støttet Byarkivet med materiale i årets løb og dermed bidraget til bevarelsen af den lokale kulturarv.

Støtte

Arkiverne drives primært på baggrund af støtte fra Køge Kommune. Vi vil gerne sende en varm tak for hjælpen og den imødekommenhed, som kommunen viser vores arbejde.

Køge Arkiverne får stor hjælp fra de mange foreninger, som omgiver os og indgår i arkivernes netværk. De tre lokalhistoriske foreninger i Køge Kommune indtager en særlig rolle. De repræsenterer tilsammen over 600 mennesker. Medlemmerne fungerer som ambassadører for arkiverne og vidner om, at der er en stor folkelig forankring bag arkiverne og ikke mindst en stor historisk interesse. Foreningernes medlemmer og bestyrelser bidrager til arkivernes drift på mange måder, f.eks. gennem økonomisk tilskud eller arbejdskraft ved arrangementer. Byarkivets Venner har igen ydet tilskud til Byarkivet gennem en flot gave, som benyttes til anskaffelser, digitalisering eller andre påtrængende opgaver.

Dagbladet skal have en stor tak for atter at have ydet økonomisk støtte til det lokalhistoriske arbejde.

Køge Byhistoriske Arkiv har igen i det forløbne år mødt stor velvilje på Gammelkjøgegaard, hvilket vi siger tak for. Arkiverne har ligeledes et godt samarbejde med Dagbladet, Køge Medie Center, Køge Onsdag, Radio Køge, Fælles- og Kulturforvaltningen, KøgeBibliotekerne, Køge Museum, VisitKøge, Køge Kyst, Kjøge Mini-By og de øvrige kulturinstitutioner i kommunen. Vi møder altid hjælpsomhed og venlighed, hvilket betyder meget for os.

*Lars Kjær og Birte Broch
Juli 2015*

Lokalhistorisk Arkiv for Herfølge-Sædder Sogne

I Lokalhistorisk Arkiv for Herfølge-Sædder Sogne holdes der åbent hver tirsdag og fredag fra klokken 9-12. I dette tidsrum står arkivets medarbejdere klar til at modtage gæster, der kommer for at undersøge forskellige lokalhistoriske emner eller aflevere materiale til arkivets samlinger. Har man som gæst ikke mulighed for at komme i dette tidsrum, er der også mulighed for at træffe aftaler uden for de sædvanlige åbningstider.

Foruden de mange gæster, som finder vej til arkivet hvert år, modtager arkivet også mange forespørgsler på telefon og e-mail hver uge. De besvares af arkivets medarbejdere.

Alle de fire arkiver i Køge Kommune har fælles hjemmeside www.koegearkiv.dk. Her kan alle interesserede læse mere og gå på opdagelse i en righoldig samling af informationer, fotografier, film og meget andet. Hvert arkiv har sin egen sektion på hjemmesiden, hvor man finder informationer, som særligt vedrører de enkelte områder. Har man som bruger særlige ønsker til hjemmesidens indhold, hører vi altid gerne nærmere.

Arkivet deltager altid på de traditionsrige Herfølgedage, og således også lørdag den 27.09. 2014. Herfølgedagen er en tilbagevendende begivenhed, som arrangeres af Herfølge Borgerforening. I forbindelse med Herfølge Skoles jubilæum, havde arkivet udarbejdet en lille udstilling om skolens historie. På Herfølgedagen kunne man gå på opdagelse i udstillingen og svare på en quiz. Efterfølgende har arkivets medarbejdere udtrukket en vinder blandt de indkomne svar. Præmien var en bog fra den populære bogserie Hit med Historien.

I forbindelse med Skolens Jubilæum var arkivet meget aktivt og bidrog på flere måder: Der var foredrag og undervisningstilbud for skoleklasser om skolegangen for 50 år siden.

Også på Tingstedet har arkivet været ude og fortælle. Der har været afholdt fortælleaftener med forskellige temaer. Der er blandt andet blevet fortalt om forretninger i Herfølge, om Pesten i Tessebølle, om gymnastikforeningen og så videre. Disse aftener er altid populære blandt beboerne.

I Køge Studier bidrog Hans Christian Andersen og Palle Johansen med en artikel fra Herfølge. Den omhandler "Skolen som lokalt kulturcenter". Artiklen gav et fint indblik i de mange forskelligartede aktiviteter, som har fundet sted på Herfølge Skole særligt efter skoletids ophør.

Lokalhistorisk Forening for Herfølge-Sædder Sogne er repræsenteret med to personer i Køge Fondens bestyrelse. Det er formand Søren Mathiesen og medarbejder ved arkivet Else Rasmussen. Køge Fonden driver de fire arkiver i Køge Kommune, og dermed udgør fondens bestyrelse arkivernes fælles bestyrelse.

Fra indkomstjournalen

Hvert år får arkivet et meget varieret og righoldigt materiale ind i samlingerne. De kommer typiske fra nuværende eller tidligere beboere i området. Arkivets medarbejdere er dog også meget opsøgende i arbejdet med at få arkivalier ind i samlingerne. Der er i årets løb modtaget 40 indleveringer. Nogle fylder blot en enkelt side, mens andre fylder flere flyttekasser. Alle indleveringer er dog lige velkomne.

Lokalarkiverne har en lang tradition for at udveksle materiale, som hører hjemme i et andet område. I årets løb fik arkivet materiale fra Vallø Lokalhistoriske Arkiv, Højelse Sognearkiv og Køge Byhistoriske Arkiv. På denne måde sikres dels en bedre indsamling og dels, at materialet kommer til det lokalarkiv, hvor det hører hjemme. Der kommer hvert år materiale om personer, som har levet i området. Det er erindringer og andet personalhistorisk materiale, som blandt andet er indkommet fra Povl Falk-Jensen, fotograf Peder Klein Pedersen og Sigfried Pedersen. Også områdets foreninger er flittige til at aflevere materiale til arkivet. Et eksempel på det er Herfølgekoret. Årets største indlevering kom fra en af områdets markante virksomheder, nemlig KV Saft, også kendt som Vallø Saft eller Agrana Juice.

Medarbejdere

Arkivet i Herfølge er en del af Køge Arkiverne. Det drives ved hjælp af frivillige, lønnede medarbejdere. Der ydes faglig bistand fra arkivernes ansatte medarbejdere, ligesom ledelse, administration, regnskab og andre fælles funktioner varetages af det ansatte fagpersonale. De mange frivillige medarbejdere vidner om arkivets store forankring i lokalsamfundet.

Den daglige drift af arkivet i Herfølge varetages af Henrik Christoffersen, Else Rasmussen, Sonja Zingg Hansen, Leif Nolsøe Hansen, Bo Michael Hansen og Jette Melgaard. Desuden bistår Martin Vallø Andersen arkivet med optagelse af fotografier fra området for at kunne dokumentere udvikling og ændringer. Arkivar Lars Kjær yder regelmæssigt arkivfaglig bistand.

De frivillige medarbejdere varetager opgaver i forbindelse med indsamling og registrering af arkivalier, betjening af publikum, besvarelse af forespørgsler og meget andet i arkivets åbningstid. Det er et dygtigt og meget engageret hold, der er stærkt forankret i lokalsamfundet og har et omfattende netværk. Tak til alle for en stor indsats og for en god og publikumsvenlig stemning i arkivet.

Støtte og samarbejde

Det økonomiske grundlag for at drive arkivet, skyldes først og fremmest Køge Kommune, som skal have en stor tak for hjælpen. Arkivet takker ligeledes for de tidssvarende opbevaringsforhold i arkivets lokaler.

Lokalhistorisk Forening for Herfølge-Sædder Sogne er arkivets venneforening. Foreningen er på mange områder ambassadør for arkivet. De mange interessante foredrag og arrangementer, som foreningen står bag, bidrager til at udvikle og fastholde interessen for området historie og arkivets virksomhed. En stor tak skal lyde til foreningen og dens medlemmer for støtten.

Siden 2007 har arkivet haft lokaler sammen med Herfølge Bibliotek, Uglen. Vi takker kollegerne på biblioteket for det gode samarbejde. Desuden tak til Herfølge Skole for godt samarbejde i årets løb. Endelig skal der lyde en stor tak til den lokale presse for opbakning omkring arkivet.

Alle med interesse for historien i Herfølge-Sædder er hjerteligt velkomne på arkivet.

*Lars Kjær
Juni 2015*

Skovbo Lokalhistoriske Arkiv

Aktiviteter

I første halvdel af året arbejdede Erik Augustinussen, Jørgen Flyng og Lone Rasmussen med at finde materiale til artiklen ”Skoler i Skovbo i 200 år” til sidste års Køge Studier. Vi trak for en del af materialets vedkommende på arkivalier i vores eget arkiv, men Erik og Lone var også på Rigsarkivet for at affotografere relevante arkivalier. Artiklen blev afleveret i juni måned. Affødt af skolejubilæet blev der produceret en udstilling i vores montre i hallen i Kulturhuset med emnet ”Gammerød skole”.

I april måned deltog Lone i Skovbo Lokalhistoriske Forenings generalforsamling. Ved denne lejlighed aflagde Lone årsberetning.

I maj måned havde arkivet besøg af kommunens politiske ejendomsudvalg. Ved denne lejlighed fortalte Lone om flytningen og fremviste de gode publikumslokaler. Desuden fik udvalget generel information om betjening af besøgende. Ligeledes besøgte ejendomsudvalget vores magasin og hørte om dets indretning og sikkerhedsudstyr. I maj måned deltog arkivet i Medarbejderforum for alle medarbejdere, ansatte som frivillige, ved Køge Arkiverne. Mødet afholdtes i Højelse.

Ligeledes i maj måned havde vi besøg af kolleger fra Solrød Kommunes Lokalarkiv. Erik havde formidlet kontakten, og man havde fra Solrøds side forberedt nogle spørgsmål om, hvordan vi greb forskellige procedurer an. Efter rundvisning og forklaring om samlingerne, hvor især de forsvarlige opbevaringsforhold blev behørigt beundret, sluttede vi af med en god snak over en kop kaffe.

I juni måned havde arkivet besøg af en lærer fra Ejby skole med en skoleklasse, der skulle se på billeder fra Ejby skole. Der blev affotograferet en del ældre billeder, der skulle bruges til en udstilling på skolen i anlednings af skolejubilæet.

I august måned deltog arkivet i den årlige Kulturnat i Borup. Her havde arkivet lavet en udstilling om skolevæsenet i Borup og Kimmerslev sogne gennem tiderne, ligesom der kørte skolebilleder og andet på Power Point show. Det var et meget vellykket og velbesøgt arrangement.

I september måned havde arkivet endnu engang besøg af ca. 12 elever og 2 lærere fra Ejby skole. Denne gang drejede det sig om billeder af 1974-bygningen i anledning af 40-års jubilæum.

I oktober måned deltog Erik og Lone i arrangementet i anledning af Højelse Sognearkivs 50-års jubilæum. I november måned deltog arkivet i det landsdækkende arrangement Arkivernes dag. Til lejligheden havde arkivet fremstillet plancher med materiale fra alle skoler i Skovbo, ligesom der kørte et Power Point show med bl.a. skolebilleder. Det var en hyggelig dag med pænt besøgstal. Desuden modtog vi også ved denne lejlighed en hel del afleveringer.

Ligeledes i november måned afholdt arkivet Medarbejderforum. Ved denne lejlighed lånte arkivet 5 skærme af Køge Byhistoriske Arkiv. Hver skærm indeholder 12 billeder, der kører i sløjfe, og hver skærm har sit eget tema. Skærmene er opstillet i de tre vinduer ud mod parkeringspladsen og de sidste to skærme i vinduerne ud mod Bækgårdsvej.

Brugergruppen for Kulturhuset i Borup afholder omkring 3 møder årligt. Lone har deltaget i møderne som suppleant i denne gruppe. Desuden afholdes et årligt møde med repræsentanter for de foreninger, der fast bruger huset, hvor også forvaltningen er til stede. Dette møde fandt sted i november måned.

Arkivet har afholdt sommerfest og julefrokost.

Personale

Terri Niensens løntilskudsjob ophørte midt i januar måned, men heldigvis har Terri valgt at fortsætte som frivillig medarbejder en gang om ugen. Hun arbejder hovedsagelig med at journalisere og registrere i Arkibas. Desuden har Terri gennemført arkivuddannelsens modul 2 og modul 4 i henholdsvis september og oktober måned ved kurser i Ringsted og Kalundborg.

Jørgen Flyng arbejder som frivillig medarbejder en dag om ugen i 4 timer. Hans arbejdsområde består hovedsagelig i at journalisere arkivets indkomster.

Erik Augustinussen arbejder på diverse projekter alene eller sammen med Lone, bl.a. omkring skoleartiklen til sidste års Køge Studier samt indsamling af materiale til en publikation om Gammerød. Desuden bidrager Erik med sin store lokale viden ved besvarelse af forespørgsler især vedrørende Borup sogn. Erik afløser Lone i ferier samt ved eventuel sygdom.

Fra indkomstjournalen

Der er i alt indkommet 80 nye sagsnumre i 2014. Det er meget forskelligt, hvor mange enheder, en aflevering består af. Det kan dreje sig om en enkelt enhed, f.eks. et billede, eller bestå af mange enheder indeholdende både billeder og andre arkivalier. Den suverænt største aflevering i 2014 stammer fra den nu lukkede Gørslev skole. Afleveringen fylder 4 klappasser og består af skolebilleder, scrapbøger, ”Gørslev SkoleNyt” mm.

En af årets mange spændende afleveringer er et billede, som Jørgen Flyng har fået overdraget fra en giver til aflevering på arkivet. Det drejer som om et meget smukt og velbevaret fotografi fra omkring 1904 af gården på Giesegaardvej 116. Foran ejendommen ses gårdejeren med hustru og 3 børn samt tjenestepiger og -drengene linet op til fotografering. Familien er Lars Lyders Larsen og hustru Karen Marie, som har haft gården fra ca. 1900. Ejendommen har en spændende historie, idet gården er startet som kro omkring 1681. Ved udskiftningen er den daværende kroholder, Jacob Borreby, fritaget for lodtrækning omkring udflytning på grund af hans privilegium, der stadfæster hans ret til at holde kro i Gørslev by, og han kan således blive boende inde i byen på sin krogård. Ved hjælp af kirkebøger, folketællinger, arkivets gårdkort, kopier af kongelige privileger omkring Gørslev kro samt afskrift af udskiftningsforretningen af 12. september 1798 kan man nemt stykke gårdens historie og dens slægtshistorie sammen. Kroholdet nedlægges i 1817, hvorefter ejendommen udelukkende er landbrug.

Tak til alle, der har indleveret arkivalier i årets løb, og tak til Køge Kommune for økonomisk støtte til arkivets virksomhed.

*Lone Rasmussen
Maj 2015*

Højelse Sognearkiv

Jubilæumsåret 2014

Alle var enige om, at Højelse Sognearkivs 50 års jubilæum den 29. oktober 2014 skulle markeres på festligste vis. Det var en stor begivenhed, for sognets beboere, arkivets medarbejdere og personer i øvrigt, som er interesserede i arbejdet med bevaring af områdets lokalhistorie, som er foregået i arkivet i de forløbne 50 år. Da vi i arkivet glædeligvis har erfaring for, at rigtig mange slutter op om arkivets udadvendte arrangementer, var det nødvendigt, at pladsforholdene var i orden. Som ved tidligere lejligheder, fik vi lov til at låne Skensved Selskabslokaler til afholdelse af en reception på jubilæumsdagen.

Det var med store forventninger, at vi så frem til selve dagen, og de viste sig snart at blive opfyldt. Ca. 75 gæster mødte op til arrangementet. De kunne overvære jubilæumstaler af formanden for Kultur- og Idrætsudvalget Anette Simoni og arkivleder Birte Broch. Desuden fortalte Inge Bonnesen og Knud Larsen, børn af arkivets tidligere formand Holger Larsen, om deres opvækst på Engtoftegård i Ølby. Tre medarbejdere fra arkivet, Birgit Rosenberg, Kirsten Berngaard og Palle Sigaard, bidrog med indlæg om områdets historie. Til fremvisning på jubilæumsdagen havde medarbejdere på arkivet udarbejdet en fotoudstilling bestående af 8 store plakater, der i ord og billeder beskriver en del af Ølbyområdets nyere historie. Vi havde udvalgt dette område, fordi det er her de største forandringer har fundet sted i løbet af de seneste 50 år. Skandinavisk Transport Center, Køge Sygehus, Ølbycenter, Campus Køge og mange andre store anlæg er kommet til, samtidig med at mange gårde og huse er forsvundet. Det har sat sit præg på området og forandret det gennemgribende. Fotoudstillingen har efterfølgende været vist i Højelse Sognearkiv og på Asgård Skole.

Lørdag den 6. september deltog vi i Skensved Byfest på parkeringspladsen ved Dagli' Brugsen i Lille Skensved med en stand. Her fremviste vi fotoplancher med gamle billeder fra Højelse Sogn, samt Højelse Skoles jubilæumsudstilling 2013, omfattende klassebilleder med elever og lærere og fotos af begivenheder og aktiviteter på skolen i de forløbne 50 år. Vi havde mange interesserede gæster på standen, og der blev skabt mange nye kontakter til gavn for arkivet, ligesom vi modtog nogle fine indleveringer.

Vi holdt åbent hus på Arkivernes Dag, lørdag den 8. november, hvor vi havde ophængt førnævnte Ølby-fotoudstilling og bl.a. havde fremlagt forskellige arkivalier fra Ølbyområdet. Det blev en stor succes, idet mange gæster kom og kiggede på.

Lørdag den 22. november deltog vi i Højelse Menighedsråds julemarked i Margrethegården i Højelse med bogsalg og information om arkivets arbejde med bevarelse af sognets lokalhistorie

I det daglige arbejde på arkivet er de mange alsidige registreringsopgaver blevet løst med engagement og energi af de 9 frivillige medarbejdere med god hjælp og rådgivning fra arkivleder Birte Broch og arkivar Lars Kjær, Køge Arkiverne. Sidst på året kom den nye netbaserede version af Arkibas registreringsystemet, Arkibas 5, på banen, som forløber for programmet Arkiv.dk, der vil give adgang til at se, hvad der gemmer sig på det enkelte arkiv. Det er klart, at de nye programmer stiller store krav til medarbejderne med hensyn til at lære alt det nye at kende og at bruge dem i det løbende registreringsarbejde, men også dette løses på bedste vis af alle.

Ølbybog

I 1989 udgav Højelse Sognearkiv Ølbybog I, der omhandlede en lokalhistorisk undersøgelse af gårde i Ølby af Birgit Rosenberg og i 1991 en tilsvarende bog om andre ejendomme i Ølbyområdet, Ølby II. Begge disse bøger er for længst udsolgt. I 2006 udgav arkivet en ny og ajourført udgave om gårdene i Ølby, hvorimod der længe har manglet en opdateret bog om de øvrige ejendomme i Ølby. For at imødekomme de mange forespørgsler på en sådan bog, er Birgit Rosenberg i gang med forarbejdet til en ny Ølbybog II. Når denne bog udkommer, vil der være i alt 5 lokalhistoriske bøger i samme flotte layout, der dækker hele Højelse Sogn. Bøgerne er altid blevet særdeles godt modtaget i området. De har også vist deres store værdi i arbejdet på arkivet til såvel opslag ved besvarelse af forespørgsler fra gæster og til indhentning af oplysning i det daglige registreringsarbejde. Vi har således næsten altid en eller flere af bøgerne i brug på arkivet.

Indleveringer

Højelse Sognearkiv har i 2014 modtaget mange indleveringer af lokalhistorisk materiale, enten som gaver eller, for en del billeders vedkommende, til låns til scanning eller affotografering: Vi har således modtaget 26 S/H fotos af dilettantforestillinger på Skensved Afholdshotel, 1 luftfoto af ejendommen Højelsevej 41, ejendomspapirer vedr. den nu nedrevne ejendom "Birkevang", Ølsemaglevej, 1 CD med fotos fra Lille Skensved 1939 – 1949, samt udskrift af indholdet, 2 Falcks Redningskorps abonnementskontrakter, Biskop Balles Visitatsbog 1799 – 1807, 1 afgangsbrev for deltagelse i 3 års kursus i husholdning, 1 fotoalbum med billeder fra Højelse Skoles 1., 2. og 3. årgangs udflugt til Vemmetofte Strand, Rødvig og Bøgeskoven, 2 fotoalbum med optagelser fra gymnastikopvisninger og andre arrangementer i Skensved Gymnastikforening, 1 S/H foto af dyrlæge Jørgen Musaeus i sin dyrlægeklinik, avisudklip fra avisen "København" og diverse ugeblade 1943 – 1961, diverse fotos af Skandinavisk Transport Center 2014, fra Skensved Idrætsforening: 2 S.U.S. mødeprotokoller 1982 - 2007, diverse regnskaber, korrespondance, dagsordener

m.m., 2 fotos, 2 vandrepokaler og 1 klubvimpel Skensved IF 1972, 1 foto af Højelsevej set fra Baunebjergvej mod Lille Skensved, diverse bøger, skoleelevpapirer og 1 konfirmationsbillede. 5 dokumenter vedr. ejendommen Assendrupvej 12, samt 3 personattester, 1 legitimationskort og 3 fotos, 1 skolebillede fra Højelse gamle skole på Ejbyvej med elever og lærere fra alle klasserne i 1940, 2-fløjet skemaplan til ophæng brugt i Højelse Skole, 15 fotos til affotografering, 1 stor samling af personlige papirer, avisudklip m.m. vedr. Nils Ole Harreschou, samt en beretning fra 2. Verdenskrig, Birgit Rosenbergs erindringer på 32 sider, 41 fotos fra Skensved Byfest og indvielsen af Skensvedhallens tilbygning 2014, 21 matrikelkort over Lille Skensved 1924 samt en politirapport vedr. et gårdkøb, foto af Ølby Bibliotek og Ølby Plejecenter 2014, 1 skudsmålsbog, 1 foto fra Brugsen i Lille Skensved ca. 1965, 1 foto af ledvogterhuset, Gl. Lyngvej 27, 51 fotos fra Højelse Sognearkivs 50 års jubilæumsarrangement i Skensvedhallens Selskabslokaler, CD-ROM med billeder fra Lars Andersens barndomshjem, Ejbyvej 6 og fra "Engtoftegård".

Støtte

Der er grund til at rette en stor tak til de mange som har bidraget med lokalhistorisk materiale til arkivet i årets løb og til de institutioner og erhvervsdrivende i området, som har støttet arkivet på forskellig måde med bogsalg, plakatoophængning m.m. Ligeledes en stor tak til Køge Kommune for økonomisk tilskud til arkivets drift og til arkivleder Birte Broch og arkivar Lars Kjær fra Køge Arkiverne for hjælp, råd og vejledning i årets løb. Endvidere en stor tak til arkivets stab af frivillige medarbejdere for deres store engagement i at løse opgaverne på allerbedste måde og en stor tak til de 2 repræsentanter for Højelse Sognearkiv i Køge Fondens bestyrelse, Børge Møller og Bente Grubbe Hansen, fra medarbejderne i Højelse.

*Ingo Larsen
Februar 2015*